

Nr 328.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till förordning angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete; given Stockholms slott den 16 april 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas. Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Förslag

till

Förordning

angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Avgifter för försäkring i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete skola med de i § 2 stadgade undantag uppbäras i samband med den allmänna kronouppbörd.

§ 2.

Mom. 1. Omfattar försäkring, som i § 1 sägs, arbetare i rörelse, företag eller annan verksamhet, vari minst fem arbetare eller drivkraft om minst tre effektiva hästkrafter användas, skola avgifterna för den försäkring, där ej Konungen annorlunda förordnar, uppbäras genom postsparbanken.

I fråga om annan försäkring än ovan sägs må, på ansökan av arbetsgivare eller där omständigheterna eljest därtill föranleda, riksförsäkringsanstalten föreskriva, att avgifterna skola uppbäras genom postsparbanken.

Mom. 2. Beträffande försäkring, som omfattar arbetare i rörelse, företag eller annan verksamhet, som börjar eller upphör under löpande år, så ock i fråga om annan försäkring, där särskilda skäl äro för handen, äger riksförsäkringsanstalten föreskriva, att avgifterna för försäkringen helt eller delvis skola erläggas utan samband med uppbörden av avgifterna i övrigt.

§ 3.

Mom. 1. Riksförsäkringsanstalten skall årligen, i Stockholm till överståthållarämbetet före den 15 juni, men eljest till vederbörande magistrat eller häradsskrivare före juli månads utgång, insända uppgift särskilt för varje uppbördsdistrikt rörande de inom distriktet boende arbetsgivare, av vilka avgift för försäkring skall erläggas i samband med kronouppbörd. Denna uppgift bör angiva

1) den avgiftspliktiges namn och bostad samt yrke, rörelse eller tjänst;

2) de huvudsakliga grunder, efter vilka försäkringsavgift blivit honom påförd, såsom antalet hos den avgiftspliktige anställda arbetare, för vilka avgiften beräknats, den farlighetsklass, till vilken försäkringen hänförts, tillämpad premiesats eller dylikt;

3) försäkringsavgiftens belopp;

4) tillägg på grund av tidigare för lågt debiterad avgift;

5) avdrag på grund av förut erlagd betalning eller nedsättning i förut erlagd avgift; samt

6) tilläggsavgift enligt 16 § första stycket i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Mom. 2. Sedan avgifterna antecknats i uppbördsboken, skola de i mom. 1 omförmälda uppgifterna, i vad de angå varje särskild kommun på landet, före den 1 oktober av häradsskrivaren, vid bot av 3 kronor för varje överskjutande dag, tillställas vederbörande kommunalstämmas ordförande, som har att under viss bestämd och vederbörligen kungjord tid, ej understigande fjorton dagar, på lämpligt och därvid även tillkännagivet ställe hålla uppgifterna de avgiftspliktige tillhanda. Uppgifterna böra därefter senast inom oktober månads utgång av ordföranden åter-sändas till häradsskrivaren.

I stad skola uppgifterna särskilt för varje uppbördsdistrikt i enahanda ordning hållas de avgiftspliktige tillhanda, i Stockholm genom överståthållarämbetets och i övriga städer genom magistratens försorg.

Mom. 3. Före den 15 maj varje år skall vederbörande uppbördsmyndighet till riksförsäkringsanstalten insända särskild förteckning över de avgifter för det sist förflutna året, som icke före den 1 i samma månad i vederbörlig ordning redovisats. Denna förteckning skall av riksförsäkringsanstalten ingivas till statskontoret, som jämlikt 19 § andra stycket i lagen om försäkring för olycksfall i arbete förskjuter de resterande avgifterna.

Mom. 4. I fråga om sådana avgifter för försäkringar, som indrivs i samband med kronouppbörden, skall gällande uppbördsreglemente i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

§ 4.

Mom. 1. Uppbörd av avgifter genom postsparbanken äger rum två gånger om året å tider, som av riks försäkringsanstalten och postsparbanksstyrelsen gemensamt bestämmas och av riks försäkringsanstalten genom kungörelser tillkännagivas. Vardera uppbörden skall pågå under fjorton dagar och vara avslutad, den första före utgången av april och den andra före utgången av oktober månad.

Mom. 2. Senast fjorton dagar före första uppbördens början skall riks försäkringsanstalten till en var arbetsgivare, som skall vid uppbörden erlägga avgift, med allmänna posten översända en rörande honom upprättad skriftlig uppgift, innehållande upplysning ej mindre i de uti § 3 mom. 1 angivna hänseenden än även om tid och sätt för betalningens fullgörande och, där betalningen skall erläggas halvårsvis på sätt i § 5 sägs, det belopp, som skall vid vardera uppbörden erläggas, om vad den avgiftspliktige jämlikt § 8 har att iakttaga samt om påföljden av försummad inbetalning.

Har ej vid uppbördens början uppgift, som nu sagts, kommit arbetsgivaren tillhanda, äger han därom göra anmälan hos riks försäkringsanstalten, som utfärdar ny uppgift.

Under tid då uppbörd äger rum, skall å vederbörande postanstalt hållas för inlösen tillgängligt ett av riks försäkringsanstalten utfärdat kvitto å det belopp, som skall av den avgiftspliktige vid uppbörden erläggas. Kvittot skall för att vara gällande mot riks försäkringsanstalten vara försett med postanstaltens datumstämpel och tjänstförrättande posttjänstemannens underskrift, därom kvittot skall innehålla underrättelse.

Mom. 3. Så snart ske kan och senast en månad efter uppbördens slut skola till postsparbanken inbetalda medel i föreskriven ordning redovisas till riks försäkringsanstalten ävensom icke inlösta kvitton till anstalten återsändas, varefter anstalten över de resterande avgifterna uppgör förteckning, vilken för avgifternas förskjutande ingives till statskontoret.

Mom. 4. Arbetsgivare, som underlåtit att före uppbördens slut inbetala det avgiftsbelopp, som då förfallit till betalning, skall erlägga böter med tre procent av den förfallna avgiftens belopp, vilka böter

skola i sammanhang med avgiften indrivnas i den ordning, som om resterande kronoutskylder är stadgat.

Av böterna skall en tredjedel, dock ej mer än 100 kronor, tillfalla, för det fall att avgiften påförts till betalning i Stockholms stad och indrivits genom tredje stadsfogden i Stockholm, stadens kassa, men i övriga fall den som verkställt indrivningen. Återstoden av bötesbeloppet skall tillfalla statsverket.

§ 5.

Skall försäkringsavgift uppbäras i den i § 4 stadgade ordning och uppgår densamma till 200 kronor eller mera, skall avgiften, där ej riksförsäkringsanstalten för särskilt fall annorlunda beslutar, erläggas med hälften under första och återstoden under andra uppbördsterminen. Uppgår avgiften ej till sagda belopp, må riksförsäkringsanstalten på ansökan av den avgiftspliktige medgiva, att avgiften erlægges i nu nämnd ordning.

§ 6.

Har riksförsäkringsanstalten meddelat föreskrift, som i § 2 mom. 2 sägs, skall uppgift, som i § 4 mom. 2 omförmäles, i rekommenderat brev med allmänna posten översändas till den avgiftspliktige, som har att vid det i sistnämnda paragraf stadgade äventyr sist inom fjorton dagar efter det uppgiften kommit honom tillhanda å den i uppgiften angivna postanstalten mot kvitto, på sätt ovan stadgats, erlægga honom påförd avgift, vilken därefter i förut angiven ordning redovisas.

§ 7.

Beträffande ansvaret för influtna avgifters förvaltning vid postkontoren ävensom kontrollen över redovisningen av desamma mellan redogörare och biträdande posttjänsteman skall i tillämpliga delar gälla vad om den egentliga postsparbanksuppbörden är stadgat.

§ 8.

Förmenar arbetsgivare, att i uppgift, som i § 3 mom. 1 sägs, eller i uppgift eller kvitto, som omförmäles i § 4 mom. 2, avgift blivit honom obehörigen eller oriktigt påförd, äge han för erhållande av rättelse göra anmälan hos riksförsäkringsanstalten inom ett år efter det avgiften senast bort hava erlagts.

§ 9.

Beträffande avgift för frivillig försäkring må riks-försäkringsanstalten bestämma, att densamma skall uppbäras i samband med kronouppbörderna eller genom postsparbanken, skolande för sådant fall med avseende å uppbörd av dylik avgift i tillämpliga delar gälla vad ovan är föreskrivet.

§ 10.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad denna förordning innehåller, finnas erforderliga för bestämmande av tid och sätt för avgifternas erläggande, meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1918.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16
april 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Föredragande departementschefen, statsrådet von Sydow, anförde:
Enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 skall för varje försäkring i riksförsäkringsanstalten erläggas dels en efter försäkringstekniska grunder beräknad, för betäckande av försäkringsrisken erforderlig avgift och dels, såsom bidrag till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet, en till fem procent av nämnda avgift bestämd tilläggsavgift. Beträffande dessa avgifter är bland annat stadgat, att därest desamma icke på föreskrivet sätt erlagts, de skola förskjutas av statsverket och indrivnas i den ordning, som för indrivning av resterande kronoutskylder är stadgat, samt att avgifter av förstnämnda slag, försäkringsavgifterna, skola ingå till en särskild fond. Däremot äro angående tid och sätt för erläggande av

avgifterna för försäkringar i riks-försäkringsanstalten föreskrifter icke meddelade i lagen, utan är allenast stadgat, att därom skall bestämmas av Konung och riksdag. Förslag till dylika bestämmelser torde sålunda böra föreläggas innevarande års riksdag.

I samband med utfärdandet av lagen om försäkring för olycksfall i arbete anbefalldes Eders Kungl. Maj:t riks-försäkringsanstalten att med visst undantag upprätta och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de föreskrifter, som betingades av lagen. Med anledning därav har anstalten den 13 januari 1917 avgivit utlåtande angående frågan om tid och sätt för erläggande av omförmälda försäkrings- och tilläggsavgifter, varjämte anstalten med skrivelse den 5 februari samma år inkommit med förslag till författning i ämnet. Utlåtandet och författningsförslaget torde få såsom bilagor fogas till detta protokoll.

Det av riks-försäkringsanstalten sålunda framlagda förslaget upptager väsentligen två olika sätt för de ifrågavarande avgifternas inbetalande. Avgifterna för större försäkringar skola uppbäras genom postsparbanken och avgifterna för mindre försäkringar i samband med kronouppbörderna. I motiveringen framhåller anstalten de svårigheter, som möta för genomförandet av ett enhetligt, ifråga om båda dessa slag av försäkringar tillämpligt uppbördssystem. Att för sådant ändamål anlita kommunaluppbörden anser anstalten icke låta sig göra, utan syntes av nu förekommande allmän uppbörd endast kronouppbörderna böra komma i betraktande. Ifråga om de större försäkringarna med mera växlande arbetsförhållanden vore det emellertid nödvändigt att, på sätt lagen förutsatte och även för närvarande skedde, till en början allenast provisoriskt och sedermera, efter det exakta uppgifter vid slutet av företagets räkenskapsår eller försäkringens upphörande kunnat erhållas, definitivt fastställa avgiftens belopp samt, i den mån någon skillnad därvid uppstode, reglera denna genom ny inbetalning respektive återbetalning. Dessutom måste, erinrar anstalten, en uppdelning av de större premierna på flera terminer kunna äga rum. En dylik terminsbetalning och premierreglering med åtföljande restitution av för mycket erlagda premier kunde såvrligen anordnas i samband med kronouppbörderna, som alltså ej lämpligen kunde komma till användning beträffande dessa större försäkringar. För dem måste således en särskild uppbörd anordnas. Ifrågavarande synpunkter gjorde sig däremot icke gällande beträffande de mindre försäkringarna. Med avseende å dem vore därför kronouppbörderna synnerligen lämplig, under det anordnandet av en särskild uppbörd skulle komma att ställa sig relativt kostsamt och dessutom sannolikt medföra, att restantierna bleve alltför stora.

Beträffande skillnaden mellan större och mindre försäkringar, vore densamma, enligt vad riks försäkringsanstalten framhåller, att söka däri, att ifråga om de mindre försäkringarna de för avgifterna bestämmande faktorerna — särskilt arbetarantalet och avlöningsförhållandena — och följaktligen i allmänhet även själva avgifterna föga förändrades vare sig år från år eller framför allt under löpande försäkringsåret, vilket däremot vore förhållandet i fråga om de större försäkringarna. Med hänsyn härtill har anstalten föreslagit, att till de större försäkringarna, för vilka avgifterna skulle erläggas genom postsparbanken, skulle hänföras sådana försäkringar, som omfattade arbetare i rörelse, företag eller annan verksamhet, vari minst fem arbetare eller drivkraft om minst tre effektiva hästkrafter användas (§ 2 mom. 1). Ifråga om alla andra försäkringar, utgörande 80 à 90 % av hela antalet, skulle däremot avgifterna uppbäras i samband med kronouppbörderna (§ 1).

Från denna huvudregel skulle emellertid enligt förslaget undantag kunna äga rum. Dels skulle Konungen med avseende å vissa grupper av större försäkringar äga förordna, att uppbörden skulle ske i samband med kronouppbörderna, och dels skulle riks försäkringsanstalten äga i särskilda fall föreskriva, att avgifterna för mindre försäkringar skulle uppbäras genom postsparbanken. Dessutom skulle emellertid ifråga om tillfälliga arbetare ävensom i särskilda fall, då ett inväntande av tiden för de ordinarie uppbörderna kunde ställa sig ogynnsamt, avgifterna kunna uppbäras utan samband med dessa uppbörder (§ 2 mom. 2). Avgifterna skulle då erläggas genom postsparbanken i särskilt angiven ordning (§ 6).

Beträffande uppbörden i samband med kronouppbörderna innehåller förslaget (§ 3) bestämmelser om åliggande för riks försäkringsanstalten att inom viss tid tillhandahålla vederbörande magistrat eller häradskrivare uppgifter rörande arbetsgivarne och dem påförda avgifter i och för anteckning i uppbördsboken och debetsedlarna. Dessa uppgifter, som skola hållas för de avgiftspliktige tillgängliga i enahanda ordning, som stadgats ifråga om taxeringslängderna, skola jämväl angiva de huvudsakliga grunder, efter vilka försäkringsavgifterna påförts arbetsgivarne, vilka sålunda bliva i tillfälle att bedöma, huruvida vid avgifternas bestämmande något misstag blivit begånget.

Beträffande härefter uppbörden genom postsparbanken (§ 4) skall densamma enligt förslaget äga rum två gånger om året å av riks försäkringsanstalten bestämda tider. För att kunna åstadkomma en så tillförlitlig provisorisk beräkning som möjligt av försäkringsavgifterna har den första uppbörden tänkts skola taga sin början tidigast den 16 mars, då de från närmast föregående räkenskapsår hämtade uppgifterna i allmänhet

kunna beräknas vara tillgängliga. Uppbörden, som båda gångerna skall pågå fjorton dagar, skall vara avslutad före utgången av april respektive oktober månad. Dock är det avsett, att uppbörden i allmänhet skall hållas under tiden den 16—31 mars och den 16—30 september. Senast fjorton dagar före första uppbördens början skall till den avgiftspliktige med allmänna posten översändas en uppgift om de avgifter, som han har att erlägga, samt grunderna för deras beräkning ävensom tiden och platsen för deras inbetalande. Har den avgiftspliktige icke fått någon uppgift, äger han i riks försäkringsanstalten begära sådan. Inbetalningen skall verkställas å ortens postanstalt mot erhållande av ett utav riks försäkringsanstalten utfärdat, med postanstaltens datumstämpel och tjänstförrättande posttjänstemannens underskrift försett kvitto. Underlåter arbetsgivaren att inbetala avgiften, har han att i »stämmoböter» erlägga tre procent av avgiftens belopp.

Därest försäkringsavgiften uppgår till 200 kronor eller mera, skall den i allmänhet fördelas till betalning med hälften å vardera uppbörds-terminen. Uppgår avgiften ej till nämnda belopp, kan riks försäkringsanstalten på ansökan medgiva terminsbetalning (§ 5). Detta gäller emellertid endast sådana avgifter, vilka skola uppbäras genom postsparbanken och sålunda i huvudsak erläggas i förskott, men däremot i allmänhet icke sådana avgifter, som erläggas i samband med kronoppbörden och sålunda så gott som helt och hållet i efterskott. Beträffande dessa senare gäller emellertid (§ 2 mom. 1), att riks försäkringsanstalten kan på ansökan av den avgiftspliktige medgiva, att avgiften erlägges genom postsparbanken, varjämte det alltid står den avgiftspliktige fritt att förskottsvis insända en del av premien.

I de förut angivna fall, då riks försäkringsanstalten föreskrivit, att avgift skall erläggas utan samband med uppbörden av försäkringsavgifterna i övrigt, skall densamma uppbäras genom postsparbanken i huvudsakligen samma ordning som avgifterna för de större försäkringarna.

Vad slutligen de frivilliga försäkringarna angår, skulle avgifterna för dem i allmänhet inkasseras på något av de för inbetalningen av de obligatoriska avgifterna föreskrivna sätten.

Över detta riks försäkringsanstaltens förslag, för vars huvudgrunder jag nu redogjort, hava postsparbanken ävensom statskontoret och kamrarrätten avgivit infortrade yttranden. Samtliga dessa myndigheter hava därvid lämnat förslagets principiella bestämmelser utan erinran.

För min del har jag ej heller funnit skäl till anmärkning mot förslagets huvudbestämmelser, utan torde detsamma med de ändringar, för vilka jag i det följande ämnar redogöra, kunna läggas till grund för

författning i ämnet. Vad särskilt angår de föreslagna uppbördssätten synes mig klart, att den allmänna kronouppbörd, på sätt jämväl under förarbetena till lagen om försäkring för olycksfall i arbete framhållits, synnerligen väl lämpar sig för uppbörd av avgifterna för de såsom mindre betecknade försäkringarna, men att däremot ifråga om de större försäkringarna särskild uppbörd måste anordnas.

Att denna särskilda uppbörd verkställes genom postsparbanken finner jag i likhet med riksförsäkringsanstalten vara att föredraga framför att den sker genom vederbörande uppbördsmyndighet, för vilken en dylik, två gånger om året återkommande extra uppbörd otvivelaktigt skulle medföra ett alltför stort tillskott i arbetet. Däremot synes postsparbanken, på sätt denna myndighet i sitt yttrande över förslaget jämväl erinrat, med hänsyn till sin föregående vana och erfarenhet vara oförhindrad att omhändertaga de bestyr, som enligt förslaget skulle åvila nämnda myndighet. Med avseende å de två uppbördssätten tillåter jag mig vidare erinra, att skillnaden dem emellan, vad landsbygden angår, ej skulle bliva särdeles stor, därest det nyligen av Kungl. Maj:t framlagda förslaget angående omorganisation av fögderiförvaltningen m. m. vinner bifall. Enligt detta förslag är nämligen avsett, att uppbörden av kronoutskylderna å landsbygden hädanefter skulle ske genom postverket.

Vidkommande förslagets särskilda bestämmelser har vid § 4 mom. 1 postsparbanken hemställt, att för undvikande av att de ifrågavarande uppbördsterminerna utsättas å tider, då de för expeditonsarbetet vid postanstalterna tillgängliga arbetskrafterna redan äro starkt anlitade, postsparbanksstyrelsen måtte sättas i tillfälle att deltaga i beslutet om uppbördstidernas fastställande. Postsparbanken har vidare vid § 4 mom. 3 föreslagit, att som den för avgivande av redovisning över uppburna avgifter tillmätta tiden — såsom åtminstone i vissa fall beroende på uppbördsperiodens utgång i förhållande till utgången av den nu för postsparbanksmedelsräkenskapernas avgivande bestämda tiodagsperioden — kunde visa sig allt för kort, redovisningen måtte få avgivas så snart ske kunde och senast en månad efter uppbördens slut. Slutligen hava med avseende å mom. 4 i § 4 statskontoret och kammarrätten erinrat att, då statsverket jämlikt 19 § olycksfallslagen är skyldigt förskjuta de avgifter, som icke på föreskrivet sätt blivit erlagda, det icke kunde anses mer än rätt och billigt, att den i sistnämnda moment intagna bestämmelsen, att två tredjedelar av stämmoböterna för försummad premiebetalning skulle tillfalla den i berörda 19 § omförmälda fond, ändrades därhän, att ifrågavarande bötesandel i stället skulle tillfalla statsverket. Samtliga dessa vid § 4 gjorda erinringar har jag funnit böra

beaktas, och har jag följaktligen ansett paragrafen böra undergå däremot svarande ändringar.

Då vidare, på sätt postsparbanksstyrelsen erinrat, postsparbanksrörelse numera är anordnad vid samtliga postanstalter i riket, har beteckningen postsparbankskontor i förslaget utbytt mot postanstalt. Därjämte har i förslaget vidtagits en del andra ändringar av huvudsakligen redaktionell art.

Med anledning av framställning från postsparbanksstyrelsen har efter förslaget § 6 intagits en ny § av innehåll, att beträffande ansvaret för influtna försäkringsavgifters förvaltning vid postkontoren ävensom kontrollen över redovisning av desamma mellan redogörare och biträdande posttjänsteman skall i tillämpliga delar gälla vad om den egentliga postsparbanksuppbörden är stadgat.

Vad i övrigt angår ordningen för de uppburna medlens redovisning till statsverket och den fondförvaltande myndigheten torde föreskrifterna därom icke hava sin plats i nu ifrågavarande författning. I fråga om de till statsverket ingående tilläggsavgifterna, vilka uppenbarligen kunna komma att uppgå till icke obetydligt belopp, torde emellertid böra gälla, att desamma skola insättas på statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning samt redovisas under särskild inkomsttitel under gruppen »inkomster i statens verksamhet», varjämte de återbetalningar av för mycket erlagda tilläggsavgifter, som undantagsvis kunna förekomma, torde böra bestridas av inkomsttitelns medel och redovisas såsom utgifter för densamma. Försäkringsavgifterna torde böra redovisas till den myndighet, som skall omhändervärd förvaltningen av förenämnda fond.

Slutligen torde böra erinras, att enligt ifrågavarande förslag den uppbörd av försäkringsavgifter, som äger rum tidigast under året, skulle komma att försiggå å tid före april månads utgång, som av riksförsäkringsanstalten och postsparbanksstyrelsen bestämmes. Redovisning för och inleverering av de uppburna medlen torde ej kunna ske förrän tidigast några veckor därefter. Till bestridande av skadeersättningar under de första fyra à fem månaderna av år 1918 har riksförsäkringsanstalten således — bortsett från de försäkringsavgifter, som möjligen komma att frivilligt erläggas tidigare eller som inflyta för tillfälliga försäkringar — icke att förfoga över några medel. Möjligen skulle anstalten kunna för ifrågavarande ändamål mot ersättningsskyldighet få disponera de medel, som tillhöra anstaltens nuvarande försäkringsfond. Mest ändamålsenligt synes mig dock vara att erforderligt belopp förskjutes av statsverket för att av riksförsäkringsanstalten ersättas av fonden, så snart sådant låter sig göra.

Enligt vad riksförsäkringsanstalten meddelat, torde förskottet kunna beräknas till omkring en miljon kronor.

Departementschefen uppläste härefter det i förut angivna hänseenden ändrade förslaget till förordning angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete samt hemställde, att detsamma måtte genom nådig proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Adalgren.

TILL KONUNGEN

I samband med utfärdandet av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 har Eders Kungl. Maj:t, bland annat, anbefallt riks-försäkringsanstalten att upprätta och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de föreskrifter, som, med undantag beträffande frågan om det i 5 § av samma lag omförmälda försäkringsråds organisation och verksamhet, betingades av lagen. I anledning härav får riks-försäkringsanstalten nu i underdånighet avgiva förslag angående tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringar i riks-försäkringsanstalten.

I 19 § av berörda lag är ifråga om tid och sätt för erläggande av avgifterna för försäkringarna i riks-försäkringsanstalten allenast stadgat, att därom skall bestämmas av Konung och riksdag. I motiveringen till ålderdomsförsäkringskommitténs till grund för lagen liggande förslag, i vilket bestämmelser i denna fråga ej heller upptagits, framhåller kommittén, bland annat, att då den föreslagna lagen skulle komma att tillämpas på arbetsgivare av alla möjliga slag, det icke vore lämpligt att ifråga om försäkringarna i riks-försäkringsanstalten föreslå enhetliga, för alla försäkringar gällande föreskrifter rörande ordningen för avgifternas inbetalning, utan skulle ifråga om vissa grupper av arbetsgivare andra bestämmelser i förevarande hänseende möjligen kunna visa sig behöfliga eller önskvärda än de, som borde i övriga fall tillämpas. Vid sådant förhållande och då bestämmelser av ifrågavarande art kunde förväntas, efter ändrade förhållanden eller vunnen erfarenhet, tid efter annan bliva föremål för jämkningar, vilkas vidtagande skulle medföra onödig omgång och tidsutdräkt, därest de skulle vara beroende av lagändring, hade kommittén föreslagit, att ifråga om tid och sätt för erläggande av avgifterna till riks-försäkringsanstalten Konungen skulle äga meddela erforderliga föreskrifter. Rörande det närmare innehållet av berörda föreskrifter har kommittén allenast anfört, att sättet för avgifternas inbetalande borde så anordnas, att riks-försäkringsanstaltens befattning därmed skulle inskränkas till att till vederbörande arbetsgivare eller uppbördsmyndighet före förfallotiden sända uppgift eller förteckning å de avgifter, som skulle inbetalas, samt att vid föreskrifternas meddelande borde iakttagas, att förfallotiderna infölle så tidigt som möjligt på året, så att ränteförlust i möjligaste mån undvekes. Kunde särskild uppbörd av avgifterna för riks-försäkringsanstaltens försäkringar undvaras, så att till exempel uppbörden verkställdes i samband med indrivande av allmänna utskylder, torde således försäkringsavgifternas inbetalande böra ske å den uppbördsstämma, som infölle tidigast på året. För särskilda fall torde dock möjlighet böra beredas för inbetalning i flera terminer.

I sitt den 15 januari 1916 avgivna underdåniga utlåtande över kommitténs förslag har riksförsäkringsanstalten berört den förevarande frågan. I likhet med kommittén har anstalten därvid såsom sin mening uttalat, att olika förfaringsätt borde komma till användning ifråga om olika slag av arbetsgivare. I fråga om de större arbetsgivarna hade anstalten nämligen funnit det nu hos anstalten tillämpade systemet, enligt vilket uppbörderna av försäkringsavgifterna ägde rum genom postsparbanken, fortfarande med fördel kunna användas, varemot beträffande det stora antalet mindre arbetsgivare det syntes anstalten lämpligast, att avgifterna erlades i samband med uppbörderna av allmänna utskylder.

I ungefärligen samma riktning har även chefen för civildepartementet vid föredragning i statsrådet den 24 mars 1916 av kommitténs förslag uttalat sig.

Då nu riksförsäkringsanstalten förehaft frågan om erforderliga bestämmelser rörande försäkringsavgifternas erläggande, har anstalten ansett sig först böra undersöka, huruvida icke *enhetliga* sådana *bestämmelser*, tillämpliga å alla slag av försäkringspliktiga arbetsgivare, skulle kunna tillämpas. För åstadkommande av ett dylikt enhetligt system för avgifternas inbetalande torde två utvägar stå till buds. Antingen skulle avgifterna inbetalas i samband med någon nu förekommande allmän uppörd, därvid uppenbarligen endast kommunal- eller kronouppbörderna torde kunna ifrågakomma, eller ock skulle för uppbarande av försäkringsavgifter en särskild uppörd anordnas.

Att för uppörd av samtliga försäkringsavgifter anlita den nuvarande *kommunaluppbörderna* torde emellertid av flera skäl icke låta sig göra. Bland annat skulle förvaltningskostnaderna därigenom bliva onödigt höga, särskilt ifråga om det stora antalet mindre försäkringar, för vilka avgifterna i regel äro relativt små; och i varje fall torde det icke kunna anses lämpligt att göra inbetalningen av de, i förhållande till kommunalskatten, ofta små avgifterna beroende av den avgiftspliktiges förmåga att betala även det kanske rätt stora skattebeloppet.

Från dessa synpunkter skulle däremot ett anlitan av *kronouppbörderna* ställa sig väsentligt gynnsammare. Anstaltens kostnader för avgifternas inkasserande skulle bliva betydligt lägre, och då, enligt vad anstalten inhämtat, kronoutskylderna inflyta avsevärt bättre än kommunalutskylderna, skulle även restantebeloppet bliva mindre.

I flera av de över ålderdomsförsäkringskommitténs förslag avgivna underdåniga yttrandena från myndigheter, korporationer och enskilda har också framhållits lämpligheten av att försäkringsavgifterna inkasserades i samband med kronoutskylderna och därvid jämväl påpekats, hurusom restantiernas indrivande då skulle på enklaste sätt ordnas.

Ehuru det emellertid ur åtskilliga synpunkter torde vara att föredraga att för inkasserande av försäkringsavgifterna anlita kronouppbörderna framför kommunaluppbörderna, läser dock ej heller förstnämnda uppörd kunna begagnas för alla försäkringar. Såsom riksförsäkringsanstalten i sitt ovannämnda yttrande framhållit, torde nämligen ett dylikt uppördssätt icke lämpligen kunna komma till användning ifråga om de större försäkringarna.

Beträffande de större försäkringarna göra sig i flera viktiga hänseenden väsentligt andra synpunkter gällande än ifråga om de mindre. Först och främst är det av särskild betydelse, att premierna, på sätt ålderdomsförsäkringskommittén anfört, inbetalas så tidigt som möjligt under försäkringsåret. Oaktat nämligen dessa större försäkringar, efter den gräns anstalten här nedan kommer att föreslå, torde komma att utgöra allenast 10 å 20 procent av hela antalet för-

säkringar i anstalten, skulle dock sammanlagda beloppet av de avgifter, som skulle för dem erläggas, sannolikt komma att uppgå till omkring 80 procent av totala avgiftssumman. Vad som emellertid beträffande de större försäkringarna särskilt försvårar avgifternas indrivande i samband med kronouppbördens är den omständigheten, att vid dylika försäkringar, d. v. s. sådana, som omfatta ett större antal arbetare eller avse industriella eller därmed jämförliga företag, arbetarnes antal och avlöningsförhållanden m. fl. omständigheter, vilka ligga till grund för avgiftsbeloppens bestämmande, undergå väsentliga förändringar under det år, för vilket avgifterna gälla. Så snart avgiften icke erlägges helt och hållet i efterskott, kan det svårligen undgås, att densamma med hänsyn till förändringar, som inträffa efter debiteringen, i allmänhet befinnes hava beräknats antingen för högt eller för lågt. För att undvika detta skulle ifråga om dessa större försäkringar avgifterna i själva verket icke kunnat bestämmas förrän så lång tid efter försäkringsårets utgång, att arbetareantalet och avlöningsförhållandena m. m. under det gångna året kunna definitivt fastställas, samt avgiften följaktligen, därest den skulle erläggas i samband med kronouppbördens, icke komma att inflyta förrän tidigast nära ett år efter utgången av det, för vilket densamma gäller. Enligt riksförsäkringsanstaltens förmenande är det därför ifråga om dessa större försäkringar, med mera växlande arbetsförhållanden, nödvändigt att, på sätt lagen förutsätter och även för närvarande sker, till en början allenast provisoriskt, och sedermera, efter det exakta uppgifter vid räkenskapsårets slut kunnat erhållas, definitivt fastställa avgiftens belopp, samt i den mån någon skillnad därvid uppstår, reglera denna genom ny inbetalning (tillskottspremie) respektive återbetalning. Att dylika för så gott som alla större försäkringar erforderliga regleringar svårligen kunna ske i samband med kronouppbördens torde vara uppenbart. Särskilt synas olägenheter uppstå ifråga om återbetalning av för mycket erlagda belopp. Under det år, återbetalningen skall verkställas, kanske någon avgift över huvud taget icke skall erläggas eller ock kanske endast en obetydlig sådan debiterats, så att utbetalning till arbetsgivaren i stället för uppbörd skall äga rum. Men fränsett detta torde det i allt fall icke vara rimligt, att en arbetsgivare, som erlagt för stort premiebelopp, skall nödgas vänta på återfäendet av det ofta till avsevärda belopp uppgående överskottet under ett helt år.

Vidare torde, såsom riksförsäkringsanstalten jämväl i sitt ovannämnda utlåtande framhållit, ifråga om de större arbetsgivarna, vilka kunna hava att erlägga en högst betydande årspremie, uppgående i en del fall till flera tiotusentals kronor, en inbetalning på en gång av hela premiebeloppet ofta komma att ställa sig allt för betungande. För dylika fall bör uppenbarligen en uppdelning av premien på ett par terminer medgivas, dock med behörigt räntetillägg. Men även i andra fall kan en sådan uppdelning böra ifrågakomma. Så snart över huvud taget premien uppgår till ett icke alltför ringa belopp, exempelvis tvåhundra kronor, kan det för arbetsgivaren vara av vikt att få erlägga avgiften i två omgångar. Denna terminsbetalning är ifråga om de större arbetsgivarna även från den synpunkten önskvärd, att den ovannämnda regleringen av under- eller överskott å premierna, där så i vissa fall kan finnas erforderligt eller lämpligt, kan äga rum redan vid påföljande inbetalning. Även en dylik terminsbetalning torde svårligen kunna ske, därest avgifterna inkasseras i samband med kronouppbördens.

Vad nu anförts med avseende å kronouppbördens och de större försäkringarna, äger däremot icke tillämpning beträffande de mindre. Dessa mindre

försäkringar omfatta arbetare hos smärre arbetsgivare, såsom mindre jordbrukare, hantverkare, handlande och husbönder, vilka i allmänhet hava att erlægga ett relativt ringa premiebelopp. Den jämförelsevis ringa ränteförlusten till följd av inbetalning av sådan premie i efterskott kan utan olägenhet för arbetsgivaren täckas genom ett synnerligen obetydligt tillägg till premien. Vidare äro avgifterna år från år i allmänhet föga varierande och reglering behöver endast undantagsvis förekomma. I de likaledes fätaliga fall, då enligt vad nedan anföres terminsbetalning kunde anses böra medgivas, torde arbetsgivaren böra hänföras till de större arbetsgivarne och erlægga avgiften i den ordning, som rörande dem är föreskrivet.

Vad slutligen angår den utvägen att anordna särskild uppbörd för inkasering av alla avgifter, lärer denna utväg åter medföra allt för stora olägenheter ifråga om de små försäkringarna. Med hänsyn till det stora antalet avgiftspliktiga arbetsgivare, av kommittén beräknat till omkring 300,000, skulle en dylik särskild uppbörd bliva tämligen omfattande och komma att medföra utgifter, som väsentligt ökade kostnaderna för olycksfallsförsäkringens förvaltning. Då den huvudsakliga delen av kostnaderna för uppbörden i stort sett torde vara densamma för varje särskild försäkring, vare sig avgiftsbeloppet är stort eller litet, skulle den största anparten av hela kostnaden otvivelaktigt komma att belöpa sig å de smärre, en, två, högst fyra arbetare omfattande försäkringarna, vilka sammanlagt antagas utgöra 80 å 90 procent av hela antalet. Dessutom skulle kostnaden för varje särskild sådan försäkring bliva onödigt stor i förhållande till den avgift, som skulle inkasseras. Härtill kommer slutligen, att det ifråga om det stora antalet mindre försäkringar skulle kunna befaras, att en dylik särskild uppbörd skulle komma att visa sig mindre effektiv, så att oproportionerligt stora restantier skulle komma att uppstå, vilket i sin tur skulle komma att medföra ytterligare kostnader och besvär.

De olika förhållanden med avseende å premiernas bestämmande och belopp, som enligt vad av det föregående framgår föreligga mellan stora och små försäkringar, nödvändiggöra uppenbarligen olika uppbördssätt för dessa båda kategorier. Avgifterna för smärre försäkringar torde böra uppbaras i samband med kronoutskylderna, avgifterna för de större däremot genom särskilt anordnad uppbörd.

Utgår man emellertid från nödvändigheten av olika uppbördssätt ifråga om större och mindre försäkringar, är det naturligtvis oundgängligt att närmare bestämma *skillnaden mellan dessa båda kategorier*. En indelning i detta hänseende erfordras, såsom riksförsäkringsanstalten i annat sammanhang får tillfälle att vidare framhålla, jämväl för att särskilja de försäkringar, beträffande vilka erforderliga uppgifter för försäkringsavgifternas fastställande kunna hämtas huvudsakligen ur mantalslängderna. Gränsen mellan större och mindre försäkringar bör lämpligen i bägge fallen dragas lika. Enligt vad i det föregående framhållits är skillnaden mellan större och mindre försäkringar huvudsakligen att söka däri, att beträffande de mindre försäkringarna de för avgifternas beräkning bestämmande faktorerna — särskilt arbetarantalet och avlöningsförhållandena — och följaktligen i allmänhet även själva avgifterna föga förändras vare sig år från år eller, framför allt, under löpande försäkringsåret. För premiens bestämmande är det i allmänhet tillräckligt att äga kännedom om, förutom arbetsgivarens yrke, de försäkrades antal, kön och sysselsättning, vilka uppgifter torde kunna inhämtas ur mantalslängderna, därest den ändring i formuläret i formuleringslängder vidtages,

som riksförsäkringsanstalten i annat sammanhang kommer att föreslå. Undersökning behöver i regel icke verkställas rörande de särskilda förhållanden, under vilka arbetet bedrivs, och jämväl avlöningsförhållandena äro i huvudsak förut kända eller kunna med ledning av löneförhållandena i allmänhet beräknas. Till dessa kategorier av försäkringar höra de, som allenast omfatta ett mindre antal arbetare och där motordrift eller maskinella hjälpmedel endast i jämförelsevis ringa utsträckning anlitas. Vilken gräns ifråga om arbetarantal och maskinkraft man härvid rätteligen bör fastslå, är naturligtvis i viss mån tveksamt. Anstalten har emellertid för sin del ansett sig böra föreslå, att till större försäkringar i allmänhet borde hänföras alla sådana, som omfatta arbetare i rörelse, arbetsföretag eller annan verksamhet, däri i regel användas minst 5 arbetare eller motor-kraft om minst 3 effektiva hästkrafter, under det övriga försäkringar i allmänhet skulle hänföras till de smärre.

Därest emellertid en dylik bestämd gräns fastslås, lär det icke kunna undvikas, att i särskilda fall undantag måste kunna göras från regeln såväl i ena som i andra riktningen. Sålunda torde undantag böra äga rum, därest arbetet i rörelsen, företaget eller verksamheten bedrivs under sådana särskilda förhållanden, som äro av väsentlig betydelse för bestämmande av den risk, försäkringens avser, ävensom i sådana fall, där efter verkställd undersökning befinnes, att avgiften, oaktat arbetarantalet överstiger 4, likväl kan utan olägenhet bestämmas med ledning av mantalslängderna (exempelvis ifråga om jordbruk). Att i vissa fall även medgiven rätt till terminsbetalning bör kunna föranleda undantag, framgår av det följande.

Huruvida undantag bör äga rum, torde i varje fall, vare sig arbetsgivare gjort framställning därom eller icke, böra avgöras av riksförsäkringsanstalten.

Beträffande härefter sättet för avgifternas inkasserande i samband med kronouppbörderna torde det böra åligga riksförsäkringsanstalten att före den 1 augusti varje år till vederbörande magistrat eller häradskskrivare insända uppgift rörande varje inom uppbördsdistriktet boende, till anstalten avgiftspliktig »mindre» arbetsgivare, börande denna uppgift angiva, bland annat,

- 1) den avgiftspliktiges namn, bostad, yrke eller tjänst;
- 2) antalet hos honom anställda arbetare, för vilka försäkringsavgift blivit honom påförd;
- 3) de huvudsakliga grunder — såsom farlighetsklass, premiesats — efter vilka försäkringsavgift beräknats;
- 4) försäkringsavgiftens belopp;
- 5) tillägg på grund av tidigare för lågt debiterad avgift;
- 6) avdrag på grund av förut verkställd betalning eller nedsättning i förut erlagd avgift;
- 7) tilläggsavgift enligt 16 § 1 st. olycksfallslagen;
- 8) avgift för frivillig försäkring, där sådan ägt rum.

Sedan avgifterna i vanlig ordning antecknats i uppbördsboken, torde uppgifterna, dels i vad de angå varje särskild kommun på landet, senast den 1 oktober tillställas vederbörande kommunalstämmans ordförande, och dels i den ordning, som i 36 § 4 mom. i nämnda förordningen angående taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering är stadgad ifråga om taxeringslängd, hållas de avgiftspliktiga tillhanda, varefter och senast före den 1 november uppgifterna i vad de angå varje särskild kommun på landet, av kommunalstämmans ordförande återsändas till häradskskrivaren.

Slutligen torde det böra åligga vederbörande uppborädsman att senast före den 15 maj till riksförsäkringsanstalten insända särskild förteckning öfver de försäkringsavgifter, som blivitt restförda.

På grund av stadgandet i 19 § andra stycket i lagen om försäkring för olycksfall i arbete torde den sålunda uppgjorda restlängden böra av anstalten ingivas till statskontoret, som förskjuter det restförda beloppet.

Med avseende å redovisning av influtna medel, restitution, avkortning och avskrivning, efterkrav av utskylder och avgifter samt ansvarighet för debitering, uppborä och redovisning torde vad uppborädsreglementet därom innehåller i tillämpliga delar böra lända till efterrättelse.

Till frågan om de bestämmelser, som ytterligare torde erfordras i fråga om de smärre arbetsgivarne, återkommer anstalten i det följande.

Vad härefter angår den särskilda uppboräden, avseende de större försäkringarna, har anstalten förut i sitt ovannämnda utlåtande öfver ålderdomsförsäkringskommitténs förslag såsom sin åsikt uttalat, att densamma lämpligen borde anordnas i huvudsaklig öfverensstämmelse med det förfaringssätt för avgifternas uppboräende, som nu tillämpas i riksförsäkringsanstalten, nämligen följande. Sedan en enligt fastställt formulär upprättad ansökan om försäkring inkommit, bestämmer riksförsäkringsanstalten på grundval av uppgifterna i ansökan eller i särskild »premieförfrågan» eller efter företagen undersökning ett provisionellt premiebelopp och utfärdar därpå försäkringsbrev. Detta öfverlämnas till postsparbanken för att å vederbörande postsparbankskontor tillhandahållas försäkringstagaren mot inbetalning av det provisionella premiebeloppet. Härom erhåller försäkringstagaren underrättelse. På motsvarande sätt förfäres vid förnyelse av försäkring. Vid försäkringsperiodens slut skall försäkringstagaren till riksförsäkringsanstalten insända uppgift för reglering av premiebeloppet, vilken uppgift skall upptaga antalet under perioden vid företaget utgjorda dagsverken. På grund av regleringsuppgiften fastställes det definitiva premiebeloppet. I händelse detta är större eller mindre än det provisionella, sker reglering genom postsparbankens förmedling.

Utän tvivel är postsparbanken såsom förmedlare av uppboräden ur flera synpunkter att föredraga framför de vanliga uppborädsmyndigheterna. Förutom att postsparbanken genom sin förutvarande verksamhet i detta hänseende förvärvat vana och erfarenhet vid handhavandet av ifrågavarande uppgift, torde jämväl den fördelen vara därmed förenad, att uppboräden, som genom postsparbanken kan fördelas öfver samtliga postanstalter i riket, på grund därav kan anordnas på ett för den avgiftspliktige vida bekvämare sätt än om densamma skulle ske genom vederbörande uppborädsmän. Dessutom torde det för postsparbanken vara förenat med mindre svårigheter, kostnader och besvär att åtaga sig denna uppborä än för uppborädsmännen, för vilka en dylik, två gånger om året återkommande extra uppborä skulle medföra ett icke obetydligt tillskott i arbetet.

Möjligen skulle, därest ifråga om den allmänna uppboräden sådana ändrade föreskrifter genomfördes — enligt vad riksförsäkringsanstalten erfarit pågå för närvarande inom finansdepartementet utredning rörande möjligheten och lämpligheten därav — att skattebetalningarna skulle ske medelst s. k. skattepostanvisningar, anordnandet av extra uppborä för indrivande av ifrågavarande avgifter komma att möta mindre svårigheter. Lämpligheten av en dylik anordning för

nu ifrågavarande ändamål torde dock först kunna tillförlitligen bedömas, sedan berörda uppbördssystem under någon tid tillämpats. Ehuru riksförsäkringsanstalten för närvarande torde sakna skäl att närmare ingå på denna fråga, anser sig riksförsäkringsanstalten dock redan nu böra framhålla, att enligt anstaltens mening detta uppbördssätt i allt fall icke lärer vara förenat med andra eller större fördelar än uppbörden genom postsparbanken, om vars lämplighet för ändamålet anstalten för sin del endast har gynnsam erfarenhet, vadan sistnämnda uppbördssätt åtminstone tillsvidare torde vara att föredraga framför det förstnämnda.

Emellertid är det klart, att det hittills anlitade uppbördssättet, som har sin tillämpning uteslutande å frivillig försäkring, tarvar åtskilliga ändringar och tilllägg för att kunna komma till användning å försäkringar enligt den nya olycksfallslagen.

De synpunkter, som i första hand torde böra läggas till grund för uppbördens ordnande, torde vara följande. För att kunna åstadkomma en så tillförlitlig provisorisk beräkning som möjligt av försäkringsavgifterna, torde dessa icke böra bestämmas förrän någon tid efter kalenderårets utgång, då i allmänhet de från närmast föregående räkenskapsår hämtade uppgifterna kunna beräknas vara tillgängliga. För att, av skäl som förut anförts, i möjligaste mån undvika efter-skottsbetalning och jämväl så fort som möjligt verkställa regleringen av föregående års premie bör, å andra sidan, premiebestämningen äga rum så fort ske kan efter det uppgifterna sålunda kunna beräknas hava inkommit samt därefter avgifterna inbetalas. Då det, såsom förut framhållits, med avseende å en del försäkringar synes böra medgivas, att avgifterna erläggas i två omgångar, torde ärligen två uppbörder böra äga rum.

Rörande tiden för uppbördens verkställande torde kungörelse i vanlig ordning böra ske, varjämte den avgiftspliktige bör i god tid före uppbörden erhålla uppgift om det premiebelopp, han har att erlægga, grunderna för dess beräkning samt tiden och platsen för dess inbetalande. Slutligen torde vid försummad inbetalning någon påföljd böra inträda till förhindrande av alltför stora restantier.

Med tillämpning härav har riksförsäkringsanstalten ansett uppbörden kunna anordnas på följande sätt.

Uppbörd av försäkringsavgifter genom postsparbanken skall äga rum två gånger om året. Riksförsäkringsanstalten har tänkt sig, att den första uppbörden skulle kunna försiggå från och med den 16 till och med den 31 mars och den andra från och med den 16 till och med den 30 september. Emellertid är det möjligt, särskilt om tillslutningen till riksförsäkringsanstalten blir jämförelsevis stor, att arbetet med premiernas bestämmande och regleringsbeloppens uträknande icke kan, åtminstone ej utan oskäligen kostnad, medhinnas till den 1 mars, då uppgifterna rörande avgifternas belopp skulle tillställas vederbörande arbetsgivare. Dagen för de båda uppbördsterminernas början skulle därför möjligen kunna behöva något framflyttas. Det synes därför riksförsäkringsanstalten lämpligast, att i den författning i ämnet, som kan komma att utfärdas, intages ett stadgande av innehåll, att de ifrågavarande uppbörderna skola äga rum, den första uppbörden å dag före april månads utgång och den senare å dag före oktober månads utgång, som av riksförsäkringsanstalten bestämmes.

Senast 14 dagar före första uppbördens början skall det åligga riksförsäkringsanstalten att särskilt till varje »större» arbetsgivare, för vilken avgift skall

vid uppbörden erläggas, med allmänna posten översända en rörande honom upprättad skriftlig uppgift, upptagande bland annat:

- 1) den avgiftspliktiges namn och adress samt yrke eller arten av hans rörelse;
- 2) de huvudsakliga grunder — såsom farlighetsklass, premiesats, avlöningssumma — efter vilka avgiften beräknats;
- 3) försäkringsavgiftens belopp;
- 4) tillägg på grund av reglering;
- 5) avdrag på grund av förut verkställd betalning eller reglering;
- 6) tilläggsavgift enligt 16 § första stycket olycksfallslagen;
- 7) avgift för frivillig försäkring, där sådan ägt rum;
- 8) tid och sätt för betalningens fullgörande och, där betalningen skall erläggas halvårsvis, det belopp — inbegripet räntetillägg — som skall vid vardera uppbörden erläggas;

9) vad den avgiftspliktige har att iakttaga, därest han vill anföra besvär över anstaltens beslut rörande avgiftens belopp; samt

10) påföljden vid försummad inbetalning.

Har ej före första uppbördens början dylik uppgift kommit den avgiftspliktige tillhanda, torde det böra tillkomma honom att hos anstalten efterfråga densamma och i allt fall erlägga sin avgift vid uppbörden.

Under den tid, då uppbörd äger rum, skall å vederbörande postsparbankskontor genom riksförsäkringsanstaltens försorg ett av anstalten utfärdat kvitto å det belopp, som skall av den avgiftspliktige vid uppbörden erläggas, hållas för inlösen tillgängligt. Rörande den tid, kvittot å försäkringsavgifter sålunda äro tillgängliga för inlösen, torde kungörelse böra i vanlig ordning utfärdas. Kvittot skall för att vara gällande mot riksförsäkringsanstalten vara försett med postanstaltens datum och tjänstförrättande posttjänstemannens underskrift, varom erinran torde böra ske å kvittot.

Den avgiftspliktige skall senast före uppbördens slut hava erlagt det avgiftsbelopp, som då förfaller till betalning.

Rörande betalnings verkställande medelst postremissväxel och påföljden vid försummad inbetalning, torde böra gälla enahanda föreskrifter som de i nådiga kungörelsen om uppbörd av värnskatt meddelade, dock att den del av stämmoböter, som enligt denna kungörelse skulle tillfalla statsverket, i stället böra ingå till olycksfallsförsäkringsfonden.

Besvär över obehörig eller oriktig debitering torde böra anföras hos riksförsäkringsanstalten inom ett år efter det avgiften senast bort vara erlagd.

Av postanstalerna emottagna medel torde från poststation med första lägenhet översändas till vederbörande överordnade postkontor, och från postkontor redovisas i föreskriven ordning.

Kvittot, som icke inlösts, återsändas omedelbart efter uppbördsstämman slut till riksförsäkringsanstalten, som uppgör förteckning över de resterande avgifterna och så fort ske kan översänder densamma till statskontoret för det ändamål 19 § andra stycket olycksfallslagen omförmåler. I fråga om efterkrav av avgifter torde 27 § av uppbördsreglementet böra äga tillämpning.

Beträffande avgifternas fördelning till betalning å två terminer är att märka, att därest sådan fördelning medges beträffande försäkringar, för vilka avgiften uppgår till 200 kronor, därunder jämväl möjligen kan komma att hänföras sådana försäkringar, för vilka avgiften inkasseras i samband med kronouppbörden. Att enbart av denna anledning utesluta sistnämnda försäkringar från ifrågavarande

förmån, kunde väl synas mindre lämpligt. Emellertid är det ifråga om dylika försäkringar, beträffande vilka de för avgiftens bestämmande erforderliga uppgifterna införskaffas med ledning av mantalsuppgifterna, icke möjligt att före den 1 april det år, för vilket avgiften gäller, ens provisoriskt bestämma densamma och ej heller lärer det vara lämpligt, att andra inbetalningen verkställs först under påföljande år, d. v. s. 1½ år i efterskott. I själva verket torde ej heller någon obillighet kunna anses ligga i denna skillnad mellan »mindre» och »större» arbetsgivare, då ju dessa senare i regel erlägga en del av premien i *förskott*, under det de förra erlägga hela premien i *efterskott*. För övrigt torde hinder uppenbarligen icke möta för någon avgiftspliktig att i förväg insända en del av sin premie, vars ungefärliga storlek, han utan svårighet efter ett eller annat år kan beräkna. Där så sker, torde avgiften böra insändas direkt till riks-försäkringsanstalten.

För särskilda fall torde emellertid en uppdelning av premien böra kunna medgivas på det sätt, att vederbörande arbetsgivare helt och hållet behandlas som större arbetsgivare. Å andra sidan torde fall kunna förekomma, då även i fråga om större arbetsgivare en fördelning av avgiften icke bör få medgivas, såsom ifråga om företag, som bedrivs av utlänningar, eller företag av mera tillfällig art o. dyl.

I dylika fall torde det böra ankomma på riks-försäkringsanstalten att i varje särskilt fall avgöra, huruvida avgiften skall betalas på en gång eller ej.

De sätt för ordnandet av uppbörden av avgifterna för försäkringarna i riks-försäkringsanstalten, som anstalten sålunda härövan föreslagit, äro naturligen huvudsakligen avsedda för sådana försäkringar, som äga längre varaktighet, d. v. s. 1 år eller därutöver.

Beträffande däremot försäkring av självständiga tillfälliga företag, som endast pågå en kortare tid, s. k. korttidsförsäkringar, är det uppenbarligen nödvändigt, att särskilda föreskrifter meddelas. Att i sådana fall avvakta någon av de ovan berörda uppbörderna torde endast undantagsvis kunna ifrågakomma. I regel torde det för vinnande av större säkerhet för avgiftens utbekommande vara nödvändigt att inkassera densamma särskilt för sig. Därvid torde lämpligen böra förfaras på det sätt, att uppgift, upprättad efter ovan sist angivna grunder, i rekommenderat brev med allmänna posten översändes till den avgiftspliktige, som det — varom jämväl uppgiften bör innehålla underrättelse — skall åligga att inom 14 dagar efter det uppgiften kommit honom tillhanda, vid förut angiven påföljd, å det i uppgiften angivna postsparbankskontor mot utbekommande av riks-försäkringsanstaltens där tillgängliga kvitto, försett med ovannämnda kontrollanteckningar, erlägga den påförda avgiften, som i förut angiven ordning av postsparbanken redovisas.

Vad nu sagts om avgift för tillfälligt företag äger i vissa fall även giltighet beträffande andra företag, rörelser eller verksamheter, som börja eller upphöra under det år, för vilket avgiften gäller.

I fråga om avgifterna för *frivillig försäkring* i riks-försäkringsanstalten, torde uppbörden av desamma i allmänhet lämpligen böra ske i samma ordning som uppbörden av avgifterna för den obligatoriska försäkringen, alltså respektive genom kronuppbörden eller genom postsparbanken. Då det emellertid ännu ej med någon tillförlitlighet kan utrönas, i vilken utsträckning den frivilliga försäkringen

kommer att omfatta de olika kategorierna av arbetare (anställda respektive hos »större» och hos »mindre» arbetsgivare), torde det vara nödvändigt att överlämna åt riksförsäkringsanstalten att träffa erforderliga bestämmelser i ämnet.

Åberopande vad sålunda anförts får riksförsäkringsanstalten i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag angående tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten i enlighet med de grunder, riksförsäkringsanstalten ovan angivit.

Förslag till författning i ämnet är under utarbetande inom riksförsäkringsanstalten och torde under den närmaste tiden kunna överlämnas till Eders Kungl. Maj:t.

I detta ärendes handläggning inom riksförsäkringsanstalten hava deltagit de av Eders Kungl. Maj:t förordnade sakkunnige, assessorn i Svea hovrätt G. F. Lindstedt och häradskrivaren N. P. Ödman, varjämte vid behandlingen under år 1916 av vissa delar av ärendet dåvarande postsparbanksdirektören G. F. Sandberg närvarit. Stockholm den 13 januari 1917.

Underdånigst

J. May.

Ivar Tengstrand.

Albert Eisen.

David Östrand.
Föredragande.

TILL KONUNGEN.

Under åberopande av sin underdåniga skrivelse den 13 januari 1917 får riksförsäkringsanstalten i underdånighet överlämna förslag till förordning angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916.

Stockholm den 5 februari 1917.

Underdånigst

J. May.

Ivar Tengstrand.

Albert Eisen.

David Östrand.

Föredragande.

Förslag

till

Förordning

angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

§ 1.

Avgifterna för försäkring i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete skola med de i § 2 stadgade undantag uppbäras i samband med den allmänna kronouppbörd.

§ 2.

Mom. 1. Avgifterna för försäkringar, som omfatta arbetare i rörelse, företag eller annan verksamhet, vari minst fem arbetare eller drivkraft om minst tre effektiva hästkrafter användas, skola, där ej Konungen annorlunda förordnar, uppbäras genom postsparbanken.

Riksförsäkringsanstalten må ock i särskilda fall på ansökan av arbetsgivare, eller där omständigheterna eljest därtill föranleda, i fråga om viss försäkring föreskriva, att avgifterna för densamma skola uppbäras genom postsparbanken.

Mom. 2. Skall avgift erläggas genom postsparbanken, må riksförsäkringsanstalten, där fråga är om försäkring, som omfattar arbetare i rörelse, företag eller annan verksamhet, som börjar eller upphör under löpande år, så ock i fråga om annan försäkring, där särskilda skäl äro för handen, föreskriva, att avgiften helt eller delvis skall erläggas utan samband med uppbörden av försäkringsavgifterna i övrigt.

§ 3.

Mom. 1. Riksförsäkringsanstalten skall årligen, i Stockholm till överståthållarämbetet före den 15 juni, men eljest till vederbörande magistrat eller häradsskrivare före juli månads utgång insända uppgift särskilt för varje uppbördsdistrikt rörande de inom distriktet boende arbetsgivare, av vilka försäkringsavgift skall erläggas i samband med kronouppbörd, börande denna uppgift angiva

- 1) den avgiftspliktiges namn samt yrke, rörelse eller tjänst;
- 2) de huvudsakliga grunder, efter vilka försäkringsavgift beräknats, såsom antalet hos den avgiftspliktige anställda arbetare, för vilka avgift beräknats, den farlighetsklass, till vilken försäkringen hänförts, tillämpad premiesats eller dylikt;

- 3) försäkringsavgiftens belopp;
- 4) tillägg på grund av tidigare för lågt debiterad avgift;
- 5) avdrag på grund av förut erlagd betalning eller nedsättning i förut erlagd avgift;
- 6) tilläggsavgift enligt 16 § första stycket i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Mom. 2. Sedan avgifterna antecknats i uppbördsboken, skola de i mom. 1 omförmälda uppgifterna i vad de angå varje särskild kommun på landet före den 1 oktober av häradskrivaren vid bot av 3 kronor för varje överskjutande dag tillställas vederbörande kommunalstämmas ordförande, som har att under viss bestämd och vederbörligen kungjord tid, ej understigande fjorton dagar, på lämpligt och därvid även tillkännagivet ställe hålla uppgifterna de avgiftspliktige tillhanda. Uppgifterna böra därefter senast inom oktober månads utgång av ordföranden återsändas till häradskrivaren.

I stad skola uppgifterna särskilt för varje uppbördsdistrikt i enahanda ordning hållas de avgiftspliktige tillhanda, i Stockholm genom överståthållarämbetets och i övriga städer genom magistratens försorg.

Mom. 3. Före den 15 maj varje år skall vederbörande uppbördsman till riksförsäkringsanstalten insända särskild förteckning över de försäkringsavgifter, som icke före den 1 i samma månad i vederbörlig ordning redovisats, varefter förteckningen ingives till statskontoret, som jämlikt 19 § andra stycket i lagen om försäkring för olycksfall i arbete förskjuter de resterande avgifterna.

Mom. 4. Med avseende å redovisning av infutna medel, restitution, avkortning och avskrivning, efterkrav av utskylder och avgifter samt ansvarighet för debitering, uppbörd och redovisning skall, ifråga om försäkringsavgifter, som indrivnas i samband med kronouppbörderna, vad gällande uppbördsreglemente därom innehåller i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

§ 4.

Mom. 1. Uppbörd av avgifter genom postsparbanken äger rum två gånger om året å tider, som av riksförsäkringsanstalten bestämmas och genom kungörelser tillkännagivas. Vardera uppbörden skall pågå under fjorton dagar och vara avslutad, den första före utgången av april och den andra före utgången av oktober månad.

Mom. 2. Senast fjorton dagar före första uppbördens början skall riksförsäkringsanstalten till en var arbetsgivare, som skall vid uppbörden erlagga avgift, med allmänna posten översända en rörande honom upprättad skriftlig uppgift, innehållande upplysning ej mindre i de uti § 3 mom. 1 angivna hänseenden än även om tid och sätt för betalningens fullgörande och, där betalningen skall erläggas halvårsvis, det belopp, som skall vid vardera uppbörden erläggas, om vad den avgiftspliktige jämlikt § 7 har att iakttaga samt om påföljden av försummad inbetalning.

Har ej vid uppbördens början uppgift, som nu sagts, kommit arbetsgivaren tillhanda, äger han därom göra anmälan hos riksförsäkringsanstalten, som utfärdar ny uppgift.

Under tid då uppbörd äger rum, skall å vederbörande postsparbankskontor genom riksförsäkringsanstaltens försorg ett av anstalten utfärdat kvitto å

det belopp, som skall av den avgiftspliktige vid uppbörden erläggas, hållas för inlösen tillgängligt. Kvittot skall för att vara gällande mot riksförsäkringsanstalten vara försett med postanstaltens datumstämpel och tjänstförrättande posttjänstemannens underskrift, därom kvittot skall innehålla underrättelse.

Mom. 3. Senast fjorton dagar efter uppbördens slut skola till postsparbanken inbetalda medel i föreskriven ordning redovisas till riksförsäkringsanstalten ävensom icke inlösta kvitton till anstalten återsändas, varefter anstalten över de resterande avgifterna uppgör förteckning, vilken för avgifternas förskjutande ingives till statskontoret.

Mom. 4. Arbetsgivare, som underlåtit att före uppbördens slut inbetala det avgiftsbelopp, som då förfallit till betalning, skall påföras böter med tre procent av den förfallna avgiftens belopp, och skall avgiften indrivnas i den ordning, som om resterande kronoutskylder är stadgat.

Av böterna skall en tredjedel, dock ej mer än 100 kronor, för det fall att avgiften påförts till betalning i Stockholms stad och indrivits genom tredje stadsfogden i Stockholm, tillfalla stadens kassa, men i övriga fall den, som verkställt indrivningen, samt återstoden av bötesbeloppet tillfalla den i 19 § tredje stycket i lagen om försäkring för olycksfall i arbete omförmälda fond.

§ 5.

Skall försäkringsavgift uppbäras i den i § 4 stadgade ordning och uppgår densamma till 200 kronor eller mera, skall avgiften, där ej riksförsäkringsanstalten för särskilt fall annorlunda beslutar, erläggas med hälften under första och återstoden under andra uppbördsterminen. Uppgår avgiften ej till sagda belopp, må riksförsäkringsanstalten på ansökan av den avgiftspliktige medgiva, att avgiften erlägges i nu nämnd ordning.

§ 6.

Har riksförsäkringsanstalten meddelat föreskrift, som i § 2 mom. 2 sägs, skall uppgift, som i § 4 mom. 2 omförmäles, i rekommenderat brev med allmänna posten översändas till den avgiftspliktige, som har att vid det i samma paragraf stadgade äventyr sist inom fjorton dagar efter det uppgiften kommit honom tillhanda å det i uppgiften angivna postsparbankskontor mot kvitto, på sätt ovan stadgats, erlagga den honom påförda avgiften, vilken därefter i förut angiven ordning redovisas.

§ 7.

Förmenar arbetsgivare, att i uppgift, som i § 3 mom. 1 sägs, eller i uppgift eller kvitto, som omförmäles i § 4, avgift blivit honom obehörigen eller oriktigt påförd, äge han för erhållande av rättelse hos riksförsäkringsanstalten göra anmälan inom ett år efter det avgiften senast bort hava erlagts.

§ 8.

Beträffande avgift för frivillig försäkring må riksförsäkringsanstalten bestämma, att densamma skall uppbäras i samband med kronouppbörden eller ge-

nom postsparbanken, skolande för sådant fall med avseende å uppbörd av dylik avgift i tillämpliga delar gälla vad ovan är föreskrivet.

§ 9.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad denna förordning innehåller, finnas erforderliga för bestämmande av tid och sätt för försäkringsavgifternas erläggande, meddelas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av riksförsäkringsanstalten.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1918.
